

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering houdende voorlopige vaststelling van het ontwerp van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.

Samenvatting

Ontwerp-besluit van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp-GRUP 'Hoge Kempen fase 1'.

Het plangebied is gelegen op het grondgebied van de gemeenten As, Dilsen-Stokkem, Genk, Lanaken, Maasmechelen en Zutendaal in de provincie Limburg en is ongeveer 2.650 ha groot.

De doelstelling van het plan is de bos- en natuurcomplexen in de Hoge Kempen te versterken. Een aantal zogenaamde 'enclaves' en 'anomalieën', die gelegen zijn in of aansluitend bij het Nationaal Park Hoge Kempen, worden herbestemd naar bos- en natuurgebied om zo tot robuuste gehelen te komen. Door deze enclaves te herbestemmen, kunnen deze gebieden op termijn deel gaan uitmaken van de grote eenheid natuur van de Hoge Kempen. Het plan zal natuurherstel en -ontwikkeling (waaronder bosuitbreiding) mogelijk maken.

Het plan zal delen van twee vastgestelde landschapsatlasrelicten aanduiden als erfgoedlandschap.

Het plan geeft daarmee uitvoering aan:

- de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen over de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur.
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 over de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur in de regio Limburgse Kempen en Maasland en het operationeel uitvoeringsprogramma Limburgse Kempen en Maasland waarin de Vlaamse Regering de beleidsmatige prioriteiten voor het opstarten van de uitvoeringsacties bepaalde. Het plangebied ligt binnen de deelruimte 'Hoge Kempen'.
- de bepalingen van het onroerenderfgoeddecreet inzake de aanduiding van erfgoedlandschappen op basis van de vastgestelde landschapsatlas.

Het plan zal daarvoor de noodzakelijke bestemmingswijzigingen doorvoeren en legt de bestemmingen een stedenbouwkundige voorschriften vast op perceelsniveau.

Na de voorlopige vaststelling door de Vlaamse Regering wordt een openbaar onderzoek georganiseerd over het ontwerp-GRUP.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 4 juni 2021 besliste de Vlaamse Regering de stopzetting van complex project Op de Berg en de doorstart van een geïntegreerd planproces GRUP 'Hoge Kempen'.

De Vlaamse Regering keurde op 8 juli 2022 een startnota goed voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1'.

Over de startnota werd een publieke consultatie georganiseerd van 23 augustus 2022 tot en met 21 oktober 2022. Op 6 september 2022 werd er een infomarkt georganiseerd. Volgende instanties brachten een advies uit over de startnota: SARO, provincie Limburg, stad Genk, gemeente Lanaken, gemeente Maasmechelen, gemeente Zutendaal, stad Dilsen-Stokkem, Sport Vlaanderen, NMBS, Agentschap Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Onroerend Erfgoed, Agentschap Landbouw en Zeevisserij en Ministerie van Landsverdediging.

Na de publieke consultatie over de startnota heeft het planteam een scopingnota opgemaakt. De wijze waarop rekening gehouden werd met de resultaten van de publieke consultatie is weergegeven achteraan in de scopingnota. De scopingnota en procesnota 2 werden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

De plenaire vergadering over het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' is gehouden op 20 december 2023. In deze fase van de plenaire vergadering is procesnota 3 opgesteld. Van de plenaire vergadering is een verslag opgemaakt dat de schriftelijke adviezen van gemeente Dilsen-Stokkem, gemeente Maasmechelen, provincie Limburg, OVAM, Agentschap Onroerend Erfgoed, Sport Vlaanderen, Toerisme Vlaanderen, Agentschap Landbouw en Zeevisserij, Agentschap Innoveren en Ondernemen, Vlaamse vervoersmaatschappij – De Lijn en Ministerie van Landsverdediging behandelt.

Het Team Externe Veiligheid van het departement Omgeving adviseerde op 19 mei 2022 (dossier RVR-AV-1658) dat er voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' geen ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt.

2. INHOUD

A. SITUERING PLANOPTIES

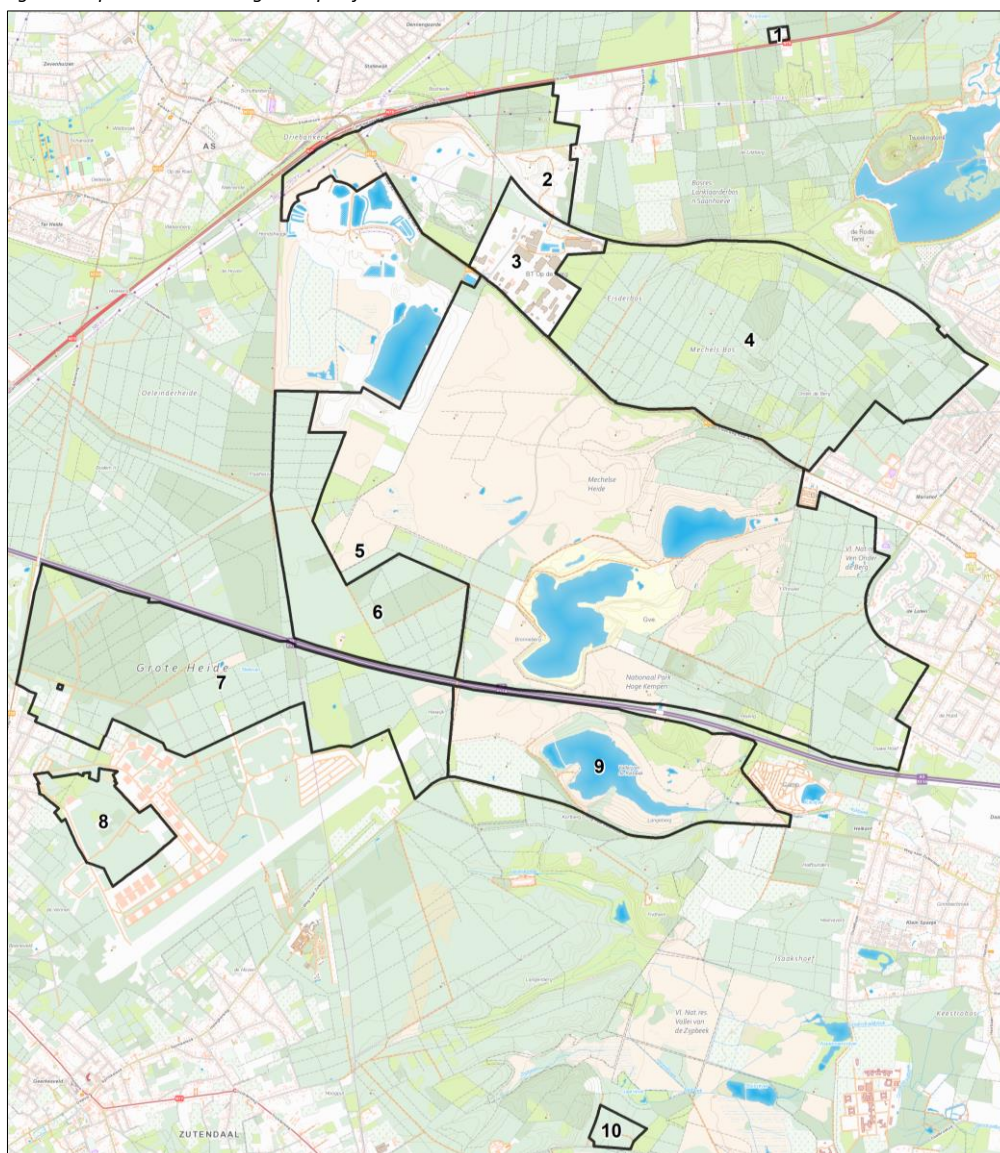
Het voorgenomen plan omvat een aantal onderdelen van de natuurgebieden van de 'Hoge Kempen' op grondgebied van gemeente As, Dilsen-Stokkem, Genk, Lanaken, Maasmechelen en Zutendaal in de provincie Limburg.

B. TOELICHTING OVER DE PLANOPTIES

Op de inhoud van het plan, de relatie met het voorafgaandelijke planningsproces wordt ingegaan in de toelichtingsnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Het plan zal in hoofdzaak gebieden herbestemmen naar natuur- of bosgebied in functie van het behoud of de ontwikkeling van natuur en bos in of aansluitend bij het Nationaal Park Hoge Kempen.

Figuur deelplannen GRUP Hoge Kempen fase 1

Het plan bestaat uit tien deelplannen.

De planopties voor de verschillende deelplannen kunnen als volgt worden samengevat:

- Deelplan 1. Mosselhuis De Berg.
 - Herbestemming van een uit de doven enclave met bestemming recreatiegebied langs de N75 naar natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur.
 - In lijn met het gemeentelijk beleid wordt de toeristisch-recreatieve as Zuid-Willemsvaart ter hoogte van het Tivoli (momenteel parkgebied) verder uitgebouwd als 'stepping stone' tussen het Maasland het NPHK. Gelet op het planvoornemen om bestaande constructies zone-eigen te maken en beperkte uitbreidingsmogelijkheden te bieden, is VCRO artikel 2.2.6/1, §1 niet van toepassing. Op die manier zal de planbatenheffing ten bate komen van het lokaal bestuur, wat de kosten voor de opmaak van het RUP voor de herbestemming van dit parkgebied naar recreatiegebied kan dekken. De Vlaamse overheid zal haar medewerking verlenen tijdens dit planproces.

Deelplan 2. Mechelse Heide-noord.

- Herbestedden van afgewerkte ontginningsgebieden of ontginningsgebieden waar de eindafwerking conform de bepalingen van lopende vergunning afgewerkt wordt naar natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur.
- Aanduiding van het tracé van het Kolenspoor als erfgoedlandschap.
- Hernemen van de aanduidingen voor bestaande leidingen door het gebied.

● Deelplan 3. Op de Berg.

- Herbestedden van het industriegebied Op de Berg naar bosgebied met overdruk grote eenheid natuur met overgangsbepalingen voor de bestaande vergunde bedrijven in functie van het uitdoven van de bedrijfsactiviteiten en bosontwikkeling.

● Deelplan 4. Mechels Bos-noord.

- Herbestedden van het Mechels Bos naar één aaneengesloten bosgebied met overdruk grote eenheid natuur, met inbegrip van de herbestedding van (delen van) een niet ontwikkelde en beboste zone voor gemeenschapsvoorzieningen en woonuitbreidingsgebied in functie van het behoud van het bestaande bos.
- Aanduiding van het gebied als erfgoedlandschap.
- Hernemen van de aanduidingen voor bestaande leidingen door het gebied.

● Deelplan 5. Mechelse Heide-zuid.

- Herbestedden van de natuur- en reservaatgebieden en de ontginningsgebieden waarvan waar de eindafwerking conform de bepalingen van lopende vergunning afgewerkt wordt naar één aaneengesloten natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur.
- Aanduiding van (de niet vergraven) delen van het gebied als erfgoedlandschap
- Hernemen van de aanduidingen voor bestaande leidingen door het gebied.

● Deelplan 6. Mechels Bos-zuid.

- Herbestedden van de bestaande te behouden bossen naar één aaneengesloten bosgebied met overdruk grote eenheid natuur.
- Aanduiding van delen van het gebied als erfgoedlandschap.

● Deelplan 7. Grote Heide.

- Herbestedden van de bestaande te behouden en te versterken bossen naar één aaneengesloten bosgebied, deels met overdruk grote eenheid natuur (incl. de herbestedding van de gedesaffecteerde delen van het militair domein).
- Aanduiding van delen van het gebied als erfgoedlandschap.

● Deelplan 8. Wevelsmoer

- Herbestedden van zone voor militair domein naar bosgebied en gebied voor gemeenschapsvoorzieningen voor delen die de facto niet tot het militair domein behoren of die voorwerp zijn van een voorgestelde grondenruil tussen Defensie en de gemeente Zutendaal.

● Deelplan 9. Kikbeek.

- Bestemmen van het gebied als één aaneengesloten natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur, met inbegrip van de ontginningsgebied waarvoor de nabestedding natuurgebied reeds gerealiseerd is.
- Aanduiding van delen van het gebied als erfgoedlandschap.
- Hernemen van de aanduidingen voor bestaande leidingen door het gebied.

- Deelgebied 10. Molenberg
 - Herbestemmen van een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen naar natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur voor het domein van het voormalige en in 2019 gesloopte ‘kinderdorp Molenberg’.

Sinds de beslissing van 4 juni 2021 van de Vlaamse Regering betreffende de stopzetting van complex project Op de Berg en de doorstart van een geïntegreerd planproces GRUP ‘Hoge Kempen’ werden verschillende gesprekken gevoerd met de bedrijven op ‘Op de Berg’ met het oog op herlocalisatie en/of verwerving. Hierbij worden ook gesprekken gevoerd met de bestaande bedrijven op Wevelsmoer Zutendaal. Deze gesprekken worden verdergezet.

In functie van rechtszekerheid is het belangrijk dat zo snel mogelijk duidelijkheid gegeven wordt aan bedrijven die wensen te herlocaliseren. Het vinden van terreinen voor herlocalisatie is evenwel niet evident, mede door het feit dat de vigerende stedenbouwkundige voorschriften van potentiële terreinen voor herlocalisatie de te herlocaliseren bedrijfsactiviteiten niet altijd toelaten. Bepaalde terreinen zijn immers louter bestemd voor watergebonden bedrijvigheid. Specifieke stedenbouwkundige voorschriften van bestaande plannen van aanleg, ruimtelijke uitvoeringsplannen of andere instrumenten sluiten bepaalde activiteiten uit en moeten dan ook gewijzigd worden.

Daarom wordt een taskforce opgericht die zo snel mogelijk een concreet traject en actieplan uitwerkt om de bedrijven die wensen te herlocaliseren actief te begeleiden en de nodige ruimte te voorzien. Dit kan dus eveneens de opstart van planinitiatieven tot wijziging van de stedenbouwkundige voorschriften omvatten. De taskforce wordt opgericht door de Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving, de Vlaamse minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken, en de Vlaamse minister bevoegd voor Economie. Naast de betrokken Vlaamse administraties (oa departement Omgeving, Vlaio, De Vlaamse Waterweg) zetelen ook de provincie Limburg en de POM Limburg in de taskforce. De lokale besturen worden geraadpleegd. Er moet voor de betrokken bedrijven duidelijkheid zijn met betrekking tot de herlocalisatie en de termijn waarbinnen dat kan gebeuren, uiterlijk tegen de definitieve vaststelling van het GRUP ‘Hoge Kempen’.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid. Overeenkomstig artikel 43, §3, 3° en artikel 31, §2, 1° van het besluit van de Vlaamse regering ‘Vlaamse Codex Overheidsfinanciën’ van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op de overige lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het ontwerp-GRUP wordt onderworpen aan een openbaar onderzoek in de zin van art. 2.2.10 van de VCRO met onder meer een ter inzagelegging in de gemeenten As, Dilsen-Stokkem, Genk, Lanaken, Maasmechelen en Zutendaal. Bij de gemeenten en de provincie Limburg wordt advies ingewonnen.

Na het einde van het openbaar onderzoek beschikt de Vlaamse regering over 180 dagen voor de verwerking van de bezwaren, opmerkingen en adviezen en de definitieve vaststelling. Na de principiële goedkeuring van het plan wordt het advies van de Raad van State ingewonnen. Daarna volgt de definitieve goedkeuring door de Vlaamse regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist

1. haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van besluit houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' en aan de volgende bijhorende bijlagen:
 - bijlage I, de verordenend grafisch plannen;
 - bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan;
 - bijlage IIIa, de toelichtingsnota - tekst;
 - bijlage IIIb, de toelichtingsnota - kaarten;
 - bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing of compensatie;
 - bijlage V, het ontwerp plan-MER;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving, te gelasten het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Hoge Kempen fase 1' te onderwerpen aan een openbaar onderzoek;
3. de Vlaamse minister van Omgeving, de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken en de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw te gelasten een taskforce op te richten om een concreet traject en actieplan uit te werken om bedrijven in Wevelsmeer en bedrijven op het bedrijventerrein 'Op de Berg' te begeleiden bij een herlocalisatie en de nodige ruimte te voorzien, conform de bepalingen van deze nota (punt 2B).

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR